

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 6Cdo/62/2023                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 6621202937                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 20.02.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Jana Zemková             |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:6621202937.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťke U. T., rod. L., nar. XX. E.Á. XXXX, naposledy trvale bytom R. R. Č.. XX, ktorá zomrela dňa XX. D. XXXX, bez zanechania závetu alebo listiny o vydedení, o prejednanie dedičstva, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 14D/623/2021, o dovolaní dediča D. T., nar. X. I. XXXX, R. R. Č.. XX, zastúpený: JUDr. Erika GOLSKÁ advokátska kancelária s.r.o., Lučenec, T.G.Masaryka č. 7, IČO: 52 849 261, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17CoD/3/2022 z 30. novembra 2022, takto

### rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17CoD/3/2022 z 30. novembra 2022 a uznesenie Okresného súdu Lučenec č. k. 14D/623/2021-39, Dnot 180/2021 z 23. septembra 2021 z r u š u j e a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Uznesením o dedičstve Okresný súd Lučenec (ďalej aj „súd prvej inštancie“ aj „okresný súd“) obsadený notárom ako súdnym komisárom (JUDr. Marián Jurina) určil všeobecnú hodnotu majetku poručiťky v sume 20.012,48 €, výšku dlhov poručiťky v sume 1.772,77 € a čistú hodnotu dedičstva v sume 18.239,71 € (prvý výrok), schválil dohodu o vyporiadaní dedičstva, podľa ktorej hnutelné veci, t. j. zostatok na účte v banke v sume 8,80 € nadobúda D. T. v celosti bez povinnosti výplaty ustupujúcej dedičky R. P., vkladnú knižku so zostatkom v sume 7,35 € nadobúda R. P. v polovici (3,68 €) bez povinnosti výplaty ustupujúceho dediča D. T. a nehnuteľnosti, t. j. stavba a pozemky na LV č. XXX pre k. ú. R. R. v hodnote 40.000 € nadobúdajú dedičia R. P. a D. T. v polovici (1/4 v pomere k celku), pričom dlhy (pohrebné trovy) v sume 1.772,77 € sa preberajú v zmysle § 470 Občianskeho zákonníka (druhý výrok) a určil odmenu notára ako súdneho komisára v sume 291,12 € a uložil dedičom povinnosť zaplatiť ju notárovi (tretí výrok); v odôvodnení uznesenia o dedičstve uviedol, že súd na konanie a rozhodovanie vo veci prejednanja dedičstva po poručiťke poveril notára ako súdneho komisára; poručiťka nezanechala závet ani listinu o vydedení; dedičmi zo zákona v prvej dedičskej skupine sú R. P. (dcéra) a D. T. (syn), každý so zákonným podielom o veľkosti 1/2 k celku; zákonní

dedičia neodmietli dedičstvo, vyhlásili, že sú spôsobilí dediť a započítanie na dedičský podiel neprichádza do úvahy; súd zistil majetok a dlhy poručiťky a vykonal ich súpis, na základe čoho určil všeobecnú hodnotu majetku patriaceho do dedičstva, výšku dlhov a čistú hodnotu dedičstva ku dňu smrti poručiťky; nakoľko medzi dedičmi došlo k dohode o vyporiadaní dedičstva súd túto dohodu schválil a rozhodol o trovách konania; súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenia § 189, § 197, § 203 ods. 1 písm. c), § 47, § 50 ods. 1 a § 58 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“).

#### Rozhodnutie odvolacieho súdu

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal dedič D. T. včas odvolanie zo 6. októbra 2021 (č. l. 41 - 44 spisu); nesúhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie o vyporiadaní dedičstva; uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. e), f), g) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“); v odvolaní podrobne argumentoval, že (1) nesúhlasí s určenou všeobecnou hodnotou majetku, konkrétne so stanovenou hodnotou nehnuteľností; uviedol, že nie je pravda, že vyjadril súhlas s hodnotou nehnuteľností stanovenou realitnou kanceláriou; pred súdnym komisárom sa opakovane vyjadril, že nesúhlasí s hodnotou nehnuteľností v sume 40.000 €; nemá vedomosť o vykonaní obhliadky nehnuteľností a navrhuje vykonanie znaleckého dokazovania; pri určení hodnoty nehnuteľností neboli zohľadnené rekonštrukčné úpravy vykonané v rokoch 1979 až 2021, ktoré podrobne špecifikoval, pričom tieto podľa jeho názoru zhodnotili nehnuteľnosti; (2) v dedičskom konaní malo dôjsť k započítaniu finančných prostriedkov zo stavebného sporenia v sume 2.779,44 € poskytnutých dňa 13. septembra 1999, na kúpu rodinného domu v sume 1.327,09 € poskytnutých dňa 24. mája 1982 a ďalších finančných prostriedkov spolu v sume 2.655,51 € poskytnutých dňa 8. júla 1982 a dňa 17. júla 1987, ktoré dedička R. P. nadobudla od poručiťky spolu s dôchodkom poručiťky, s ktorým tiež disponovala dedička; na základe uvedeného považoval napadnuté uznesenie za nezákonné a navrhol jeho zrušenie.

3. Odvolací súd v uznesení dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Z obsahu spisu pre účely odvolacieho konania odvolací súd zistil, že dňa 8. júla 2021 bol súdu doručený úmrtný list poručiťky; dňa 8. júla 2021 súd prvej inštancie začal konanie o dedičstve a poveril notára konaním a rozhodovaním v dedičskej veci; dňa 23. septembra 2021 sa uskutočnilo dedičské pojednávanie, na ktoré sa ustanovili dedičia D. T. a R. P., rod. T. zastúpená O. Š. P. na základe plnomocenstva z 20. septembra 2021; ohľadne priebehu dedičského pojednávania bola vyhotovená zápisnica o pojednávaní z 23. septembra 2021, ktorá potvrdzuje priebeh konania a pojednávania ako bol tento popísaný v napadnutom uznesení, keď ťažiskovo dedičia po poučení o dedičskom práve neodmietli dedičstvo, vyhlásili, že sú spôsobilí dediť a započítanie na dedičský podiel neprichádza do úvahy, pričom po vykonaní súpisu majetku a dlhov poručiťky dedičia vyjadrili súhlas so stanovením hodnoty dedičstva a o jeho vyporiadaní uzavreli dedičskú dohodu, ktorú súd prostredníctvom notára ako súdneho komisára schválil s tým, že na znak súhlasu s obsahom zápisnice dedičia túto vlastnoručne podpísali; zápisnica o (dedičskom) pojednávaní je verejná listina, ktorá potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa v nej osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak (§ 205 CSP); z uvedeného vyplýva, že iba samotné popieranie obsahu verejnej listiny alebo jej spochybňovanie nemôže mať za následok, že odvolací súd z jej obsahu nebude vychádzať; odvolateľ spochybnil obsah zápisnice o dedičskom pojednávaní z 23. septembra 2021 tvrdením, že nesúhlasil s určením hodnoty nehnuteľností na sumu 40.000 €, ohľadne preukázania pravdivosti tohto svojho tvrdenia však neoznačil žiadny dôkaz, preto odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z obsahu zápisnice o dedičskom pojednávaní z 23. septembra 2021, z ktorej takýto nesúhlas odvolateľa nevyplyva; z obsahu spisu navyše vyplýva, že hodnota nehnuteľností bola stanovená na základe vyjadrenia realitnej kancelárie k všeobecnej cene nehnuteľností zo 7. septembra 2021 (č. l. 27 spisu); pokiaľ odvolateľ namietal, že je potrebné pri stanovení hodnoty nehnuteľností prihliadať aj na vykonanú rekonštrukciu a súčasne na dedičský podiel dedičky R. P. započítať finančné plnenia poskytnuté poručiťkou, v podstate namietal obsah uzavretej dedičskej dohody, keď v tomto smere platí, že „dedičskú dohodu možno až do právoplatného skončenia dedičského konania meniť, odvolať alebo ju nahradiť novou dohodou, a to aj v priebehu odvolacieho konania, až do rozhodnutia odvolacieho súdu vo

veci samej; zmena dohody, jej odvolanie alebo nahradenie novou dohodou je možné len so súhlasom všetkých dedičov, ktorí ju uzavreli; dohoda o vyporiadaní dedičstva sa musí týkať všetkého majetku, ktorý bol uvedený v súpise aktív dedičstva“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/190/2019 z 31. mája 2021); z obsahu spisu vyplýva uzavretie dedičskej dohody ohľadne vyporiadania dedičstva, odvolateľ nemôže uzavretú dohodu jednostranne meniť a dedička R. P. nevyjadrila v odvolacom konaní súhlas s jej zmenou; uzavretou dedičskou dohodou je odvolateľ viazaný; v prípade uzavretia dohody o vyporiadaní dedičstva (§ 482 Občianskeho zákonníka) súd nepristupuje k započítaniu na dedičský podiel (§ 484 Občianskeho zákonníka), ibaže by započítanie na dedičský podiel bolo obsahom samotnej dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva; odvolacie námietky odvolateľa tak nemohli privodiť zmenu napadnutého uznesenia o dedičstve; odvolací súd nezistil žiadne iné dôvody nesprávnosti napadnutého rozhodnutia (§ 66 CMP) a neidentifikoval ani žiadne vady konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 CMP).

4. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vrátane závislého výroku o odmene notára [§ 379 písm. a) CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP] ako vecne správne potvrdil. O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože nebol podaný návrh na rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania (§ 57 CMP).

## Dovolanie

5. V lehote na podanie dovolania dedič D. T. (ďalej aj „dovolateľ“) podal dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP proti dotknutému uzneseniu krajského súdu. Uviedol, že v zákonom stanovenej lehote prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne podal odvolanie z dôvodov, že nesúhlasil s hodnotou nehnuteľností vedených na LV č. XXX tak, ako bola určená v napadnutom uznesení, čo opakovane prezentoval aj pred notárom. Určenie hodnoty dotknutých nehnuteľností realitou kanceláriou Directreal - DR MM, spol. s r.o. so sídlom Železničná 40, 984 01 Lučenec nepovažuje za objektívne, nakoľko zo strany uvedenej realitnej kancelárie nedošlo k obhliadke nehnuteľností. Za objektívne určenie hodnoty nehnuteľností, považuje znalecké určenie hodnoty, ktoré súčasne navrhuje v dedičskom konaní vykonať. Taktiež v rámci dedičského konania neboli zohľadnené rekonštrukčné úpravy, ktoré dovolateľ na nehnuteľnostiach vedených na LV č. XXX a predovšetkým na rodinnom dome súp. č. XX vykonával a tieto aj financoval z vlastných finančných prostriedkov: - vystavanie paily na drevených stĺpoch - 1979 - investícia 2.000,00 € - vybetónovanie jarku za pajtou - 1980 - investícia 500,00 € - vybudovanie ústredného kúrenia, komínu vedľa domu - 1979 - investícia 4.000,00 € - betónovanie podlahy, jamy na uhlie - 1979 - investícia 1.000,00 € - dokončenie prístavby, vakovanie podlahy, vodovod, električka, dvere, čatorne, komíny - 1980 - investícia 5.000,00 € - zabetónovanie padláša, výmena dosák, výmena hrád, škvára, cement, piesok, sklenná vata - 1980 - investícia 5.000,00 € - výsadba ovocných stromov - cca 100 kusov - 1980 - 2010 - investícia 500,00 € - vybudovanie kúpeľne na poschodí domu, vaňa, bojler, dlažba, WC - 1981 - investícia 2.000,00 € - oplotenie záhrady, stĺpy, pletivo - 1989 - investícia 2.000,00 € - výkop studne, rúry, skruže - 1990 - investícia 500,00 € - vydláždenie dvora betónovými kockami - 1985 - investícia 1.000,00 € - vybudovanie žumpy z konice - 1987 - investícia 1.000,00 € - nový komín na dom (jeden dupliak a jeden obyčajný) - 2002 - investícia 1.000,00 € - nová strieška nad schodmi - 1990, 2021 - investície 1.000,00 € - nové dve okná na chodbe, rolety, dlaždice - 2005 - investícia 1.500,00 € - zrušenie strešia, nová elektrická prípojka - 2005 - investícia 500,00 € - nová krytina nad schodmi z Lexanu - 2021 - investícia 1.000,00 €.

6. Nesprávny postup v dedičskom konaní dovolateľ videl taktiež v tom, že malo dôjsť k započítaniu finančných prostriedkov, ktoré spoludedička R. P. nadobudla od poručiťky za jej života a o celkovú sumu týchto nadobudnutých finančných prostriedkov mal byť znížený jej dedičský podiel. Jedná sa o finančné prostriedky nadobudnuté v zmysle Zmluvy o stavebnom sporení uzatvorenej poručiťkou s H. J. J., I.J., T. dňa 9. septembra 1993 pod číslom zmluvy 0137730901. Následne dňa 13. septembra 1999 došlo k zmene Zmluvy o stavebnom sporení tak, že zmluva bola vypovedaná a všetky finančné prostriedky (t. j. celá nasporená suma) patriace poručiťke boli vyplatené na bankový účet jej dcéry -

spoludedičky vedený v J. J., I..J.. pod číslom XXXXXXXXXX. Podľa výpisu z účtu poručiťky vedeného v H. J. J., I..J.. v roku 1998 mala poručiťka k dátumu 31. decembru 1998 nasporenú sumu 83.733,50 Sk, ktorá suma v prepočte na € menu konverzným kurzom 1,00 € / 30,126 Sk predstavuje sumu 2.779,44 €.

7. Taktiež do masy finančných prostriedkov, ktoré spoludedička nadobudla od poručiťky počas jej života patrí aj suma 39.980,00 Sk, ktoré R. P. vybrala z vkladnej knižky U. T. vedenej v J. J.F., I..J.. pod číslom XXXXXXXXXX/XXXX dňa 24. mája 1982 za účelom kúpy rodinného domu. V prepočte na € menu sa jedná o sumu 1.327,09 €. Uvedené finančné prostriedky boli využité výlučne v prospech spoludedičky R. P.. Započítať do majetku, ktorý spoludedička R. P. získala od poručiťky počas jej života by sa mali aj finančné prostriedky v sume 45.000,00 Kčs, ktoré si zobrala od matky dňa 8. júla 1982 a finančné prostriedky v sume 35.000,00 Kčs, ktoré si zobrala od matky dňa 17. júla 1987. Celková suma takto nadobudnutých finančných prostriedkov predstavuje 80.000,00 Kčs, t. j. v prepočte na menu € 2.655,51 €.

8. Dovolateľ trvá na tom, aby ako majetkový prospech na strane spoludedičky bol započítaný aj dôchodok poručiťky U. T., ktorý pravidelne mesačne bol poukazovaný na bankový účet spoludedičky R. P. od obdobia roku 2010, kedy sa matka odsťahovala k dcére R. až do jej smrti. Tvrdí, že R. P. poberala za opatrovanie svojej matky opatrovateľský príspevok a dôchodok matky jej nepatrí. Nakoľko mu nie je známa presná suma dôchodku, navrhol, aby súd realizoval dopyt na Sociálnu poisťovňu ohľadom výšky dôchodku poručiťky za obdobie rokov 2010 - 2021 a tiež ohľadom špecifikácie bankového účtu, na ktorý bol predmetný dôchodok poukazovaný. Po presnom vyčíslení uvedenej sumy navrhol, aby táto bola započítaná ako majetkový prospech spoludedičky nadobudnutý za života poručiťky aj o túto sumu aby bol znížený jej dedičský podiel na mase patriacej do dedičstva.

9. Všetky listinné dôkazy preukazujúce tvrdenia dovolateľa o nevyhnutnosti započítania uvedených finančných prostriedkov na dedičský podiel spoludedičky R. P. dovolateľ predložil už ako prílohy odvolania zo 6. októbra 2022. Avšak Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd sa vecou zaoberal výlučne z hľadiska obsahu dedičského spisu konštatujúc, že v predmetnej veci došlo k uzatvoreniu dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva. Dovolateľ v podanom odvolaní mal deklarovať svoje stanovisko, že s dohodou nesúhlasí a už v priebehu dedičského konania mal pochybnosti o nezaujatosti notára ako súdneho komisára s ohľadom na jeho vzťah k zástupcovi účastníka dedičského konania R. P., jej synovi O.. Š. P..

10. Do pozornosti dovolacieho súdu dal, že prvé pojednávanie v rámci dedičského konania po zomrelej poručiťke bolo určené na termín 20. septembra 2021 o 09.00 hod., kedy sa osobne dostavil na Notársky úrad JUDr. Mariána JURINU, pričom však spoludedička R. P. prítomná nebola. Notár za prítomnosti dovolateľa telefonicky kontaktoval jej zástupcu O.. Š. P. a opýtal sa ho, či príde. Pričom dovolateľ podotkol, že notár O.. P. tykal. Následne notár určil ďalší termín pojednávania na 23. septembra 2021, kedy sa dostavil aj zástupca účastníčky konania a následne malo dôjsť k uzatvoreniu dohody dedičov, s obsahom ktorej dovolateľ nesúhlasil, hoci odvolací súd tvrdil opak. S rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici nemožno súhlasiť, nakoľko zastáva názor, že tomuto rozhodnutiu predchádzal procesný postup súdu, ktorým dovolateľovi bolo znemožnené ako strane sporu, aby uskutočňoval procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo je dôvodom podaného dovolania s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

11. V ďalšej časti dovolania odcitoval ustanovenia čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy SR. Taktiež vyjadril názor, že Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd svoje rozhodnutie o potvrdení uznesenia súdu prvej inštancie neodôvodnil dostatočne. Povinnosť súdu dostatočne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplýva aj zo základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

12. Vzhľadom na všetky skutkové aj právne argumenty uvedené v podanom dovolaní sa obracia na Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd, aby s poukazom na ustanovenie § 449 ods. 1 CSP zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17CoD/3/2022 z 30. novembra 2022, a aby v

zmysle ustanovenia § 450 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

13. Dedička R. P. a súdny komisár sa k dovolaniu nevyjadrili.

#### Posúdenie veci dovolacím súdom

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je procesne prípustné.

15. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

16. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie taktiež nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým.

17. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

18. V danom prípade z dovolania dediča vyplýva, že napáda uznesenie odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu na základe § 420 písm. f) CSP.

19. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR.

20. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď, napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd, preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

21. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci

samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

23. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

24. Dovolateľ vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal procesné pochybenia vo vzťahu k nariadeniu pojednávania, rozporoval obsah Zápisnice o pojednávaní z 23. septembra 2021 spísanej súdnym komisárom, ďalej nevysporiadanie sa s jeho námietkami v dedičskom konaní ako aj v odvolacom konaní vo vzťahu k uzneseniu súdneho komisára o určení hodnoty majetku poručiťky z dôvodu neocenenia predmetnej nehnuteľnosti znaleckým posudkom a nezapočítaním hodnoty finančných prostriedkov, ktoré dovolateľ vynaložil na rekonštrukcie predmetnej nehnuteľnosti ako aj nezapočítanie darov, ktoré počas života mala poručiťka darovať dedičke R. P..

25. V prvom rade dovolací súd konštatuje, že nie všetky vznesené dovolacie námietky je možné posúdiť v dovolacom konaní podľa § 420 písm. f) CSP.

26. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Podľa § 33 ods. 1 CMP súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, ak tento zákon neustanovuje, že vec sa môže prejsť bez pojednávania.

28. Podľa § 33 ods. 2 CMP na pojednávanie predvolá súd účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná; predvolanie sa doručuje tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať.

29. Podľa § 34 CMP ustanovenia Civilného sporového poriadku o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany a koncentrácii konania sa v konaniach podľa tohto zákona nepoužijú. Ustanovenia Civilného sporového poriadku o zázname procesných úkonov technickým zariadením určeným na zaznamenávanie zvuku sa v konaniach vykonávaných notármi ako súdnymi komisármi nepoužijú.

30. Dovoláciu námietku smerujúcu ku nariadenému dedičskému pojednávaniu na termín 20. septembra 2021 so začiatkom o 09.00 hod., na ktoré sa nedostavila R. P., čo malo byť dôvodom stanovenia ďalšieho pojednávania na 23. septembra 2021 dovolací súd vyhodnotil ako dôvodnú. Z obsahu súdneho spisu je totiž zrejmé, že súdny komisár nezaevidoval predvolania na ani jeden vyššie uvedený dátum nariadeného pojednávania (20. septembra 2021, resp. 23. septembra 2021) v súdnom spise. V spise sa nenachádzajú: prvopis samotného predvolania, ani žiadne doručky, resp. úradné záznamy, či už o písomnom alebo telefonickom predvolaní účastníkov konania na predmetné pojednávanie. Nebolo tak možné hodnoverne preveriť, či bolo predvolanie doručené v súlade s § 178 CSP, či bola zachovaná

lehota na prípravu na pojednávanie podľa § 33 ods. 2 CMP. Rovnako sa v spise nenachádza Zápisnica z pojednávania z 20. septembra 2021, na ktoré mal byť predvolaný dovolateľ. V spise sa nenachádza žiaden záznam, akým spôsobom súdny komisár predvolal na pojednávanie 23. septembra 2021 druhú účastníčku konania, resp. jej zástupcu, rovnako akým spôsobom vzal termín odročenia pojednávania z 20. septembra 2021 a nový termín pojednávania, na vedomie dovolateľ.

31. K dovolacej námietke dovolateľa k obsahu Zápisnice z pojednávania z 23. septembra 2021 dovolací súd konštatuje, že sa stotožnil so závermi odvolacieho súdu, ktoré uviedol k tejto otázke v bode 5.1. odôvodnenia v tom, že samotný dovolateľ jej obsah podpísal. Zápisnica o dedičskom pojednávaní je verejná listina, ktorá potvrdzuje pravdivosť toho, čo je v nej obsiahnuté. Pokiaľ mal k jej obsahu alebo protokolácii dovolateľ námietky, mohol tak urobiť priamo pri jej spisovaní. Vzhľadom k tomu, že pojednávanie pred súdnym komisárom sa nezaznamenáva technickým zariadením určeným na zaznamenávanie zvuku (§ 34 CMP) môže aj dovolací súd len skonštatovať, že námietky dovolateľa, ak boli vôbec vznesené, nie sú v uvedenej Zápisnici o pojednávaní z 23. septembra 2021 zaznamenané.

32. Dovolať namietal, že sa odvolací súd nevysporiadal s jeho námietkami uvedenými v odvolaní v tej časti pokiaľ nesúhlasil s hodnotou majetku poručiťky, najmä v otázke ustálenia a stanovenia ceny nehnuteľností, a tiež neboli zohľadnené finančné prostriedky dovolateľa, ktoré na predmetných nehnuteľnostiach preinvestoval a rovnako neboli zohľadnené dary poručiťky, ktoré dala za života spoludedičke R. P.. Uvedenú námietku považuje dovolací súd za čiastočne dôvodnú. Uznesenie Okresného súdu v Lučenci č. k. 14D/623/2021-39 obsahuje tri výroky. Prvým výrokom bola určená hodnota majetku poručiťky. K tomuto výroku v odvolacom konaní vzniesol dovolateľ viaceré odvolacie námietky. Dovolací súd sa tu nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že dovolateľ v podstate namieta obsah uzavretej dedičskej dohody. Nie je tomu tak, pretože uzavretie dedičskej dohody je v podstate až v poradi ďalším (nasledujúcim) rozhodnutím súdu a to už rozhodnutím vo veci samej [§ 203 ods. 1 písm. c) CSP].

33. Podľa § 200 ods. 1 - 3 CMP na základe súpisu majetku a dlhov poručiťky súd uznesením určí všeobecnú hodnotu majetku, výšku dlhov a čistú hodnotu dedičstva, prípadne výšku jeho predĺženia v čase smrti poručiťky. Všeobecnou hodnotou majetku je cena, ktorá by sa mala dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže pri poctivom predaji, keď kupujúci i predávajúci budú konať s náležitou informovanosťou a opatrnosťou a s predpokladom, že cena nie je ovplyvnená neprimeranou pohnútkou. Uznesenie podľa odseku 1 možno aj bez návrhu zmeniť, ak sa pred právoplatným skončením konania o dedičstve zistia nové skutočnosti.

34. Poukazujúc na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že z odôvodnení rozhodnutí súdov (odvolacieho a prvoinstančného), chápaných v ich organickej (kompletizujúcej) jednote (napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), nie je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinstančný súd, keď nehnuteľnosti patriace do majetku po poručiťke ocenil len na základe ojedinelého názoru realitnej kancelárie (l. č. 27 - 28), a či za tohto stavu veci ide o cenu, ktorá by sa mala dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže pri poctivom predaji, keď kupujúci i predávajúci budú konať s náležitou informovanosťou a opatrnosťou. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu ako i súdu prvej inštancie v namietanej otázke stanovenia všeobecnej hodnoty majetku po poručiťke, tak nemožno považovať za presvedčivé a potom rozhodnutie vo veci samej vydané podľa § 203 ods. 1 písm. c) CMP, bolo podľa názoru odvolacieho súdu vydané predčasne. Týmto postupom nie je dotknutý záver Najvyššieho súdu SR vyjadrený v uznesení sp. zn. 5Cdo/190/2019 z 31. mája 2021, pretože v tejto veci dovolací súd uznesenie o schválení dedičskej dohody zrušil z iného dôvodu, a to práve pre predčasnosť vydania takéhoto meritórneho rozhodnutia súdneho komisára, keď nebola určená všeobecná hodnota majetku poručiťky v súlade s § 200 CMP.

35. Dovolací súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že v rámci odvolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nie je oprávnený preskúmať správnosť právnych záverov súdov nižších inštancií, preto sa k ďalším dovolacím námietkam nevyjadruje. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové

skutkové závery, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým.

36. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP v tejto veci prišlo. Uvedená skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom takouto vadou, nemôže byť považované za zákonné. Preto dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP), v ktorom odstráni zistené pochybenia.

37. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je odvolací súd a súd prvej inštancie viazaný právnym názorom dovolacieho súdu.

38. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 1 a 3 CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.